

FROST & SULLIVAN

Raport
z badania poziomu
certyfikowanego
oleju palmowego
w Polsce
2020

POLSKA KOALICJA
DS. ZRÓWNOWAŻONEGO

oleju palmowego

Zdjęcie na okładce: © James Morgan / WWF-International

**Polska Koalicja na rzecz
Zrównoważonego Oleju Palmowego**

 olejpalmany.com

 sekretariat@olejpalmany.com

FROST & SULLIVAN

Frost & Sullivan

D48 Building
ul. Domaniewska 48
02-672 Warsaw, Poland
Tel: + 48 22 275 50 03

Projekt graficzny i skład: Olga Figurska

Opracowanie zostało przygotowane przez firmę doradczą Frost&Sullivan w ramach Polskiej Koalicji na rzecz Zrównoważonego Oleju Palmowego.

Jakakolwiek reprodukcja w części lub całości tego raportu musi zawierać tytuł i podać źródło publikacji.

Rekomendowany sposób opisu źródła:
Raport z badania poziomu certyfikowanego oleju palmowego w Polsce, Frost & Sullivan dla Polskiej Koalicji na rzecz Zrównoważonego Oleju Palmowego, 2020

Reprodukcja tej publikacji w celach edukacyjnych i innych niekomercyjnych jest autoryzowana bez uprzedniej zgody pisemnej przez właściciela praw autorskich. Reprodukacja tej publikacji w celach komercyjnych jest zabroniona bez uprzedniego pisemnego pozwolenia ze strony posiadacza praw autorskich.

Raport z badania poziomu certyfikowanego oleju palmowego w Polsce 2020

Wstęp

Olej palmowy stał się w ostatnich latach jednym z najbardziej popularnych olejów używanych do produkcji żywności, pasz oraz – jako substrat – do produkcji chemii, kosmetyków i biopaliw.

Olej palmowy jest wytwarzany z palmy olejowej, której plantacje znajdują się głównie w strefie klimatu równikowego i podrównikowego, a następnie sprowadzany do Europy w postaci surowca. Dwa kraje Azji Południowo-Wschodniej – Indonezja i Malezja – odpowiadają za ponad 80% światowej produkcji oleju palmowego¹. Z kolei głównymi odbiorcami w naszej części Europy są Niemcy i Holandia, z których olej palmowy jest sprzedawany do innych państw europejskich². Palma olejowa (*Elaeis guineensis*) jest źródłem dwóch typów olejów: surowego oleju palmowego pochodzącego z włóknistego mezokarpu (środkowej warstwy owocni) oraz surowego oleju palmowego pochodzącego z ziaren palmowych³. Choć ich właściwości są zdecydowanie różne⁴, zużycie obu typów oleju znacząco wzrosło w ostatnich latach, pociągając za sobą zwiększenie upraw i tym samym przyczyniając się do zmian w środowisku naturalnym⁵. W kontekście szybko rosnącej liczby ludności⁶, postępujących zmian klimatu⁷ i wyczerpujących się zasobów naturalnych⁸, tak znaczący wzrost produkcji jednego surowca nakazuje przyjrzeć się jego wpływowi zarówno na globalny ekosystem, jak i gospodarkę.

Światowa debata na temat wpływu oleju palmowego na środowisko i zdrowie człowieka oraz możliwość i zastępowania go w produktach trwa

od wielu lat. Zwolennicy stosowania oleju palmowego w żywności, kosmetykach, chemii, paszach czy biopaliwach podkreślają szereg zalet jego wykorzystania. Wskazują na przykład na wysoką produktywność palmy olejowej, która wynosi około 3,7 tony na hektar rocznie (dla porównania produktywność oleju rzepakowego wynosi ok. 1,3 tony na hektar⁹). Zestawienie wydajności wybranych roślin oleistych zostało przedstawione na **wykresie 1**.

Co więcej, ze względu na swoje parametry fizykochemiczne, olej palmowy ma bardzo szeroką gamę zastosowań, a jednocześnie jego zastąpienie jest często trudne lub wręcz niemożliwe dla producentów¹⁰. Ponadto w świecie nauki brakuje obecnie jednomyślności, co do wpływu spożycia oleju palmowego na zdrowie człowieka¹¹, zwłaszcza w porównaniu do innych typów olejów¹². Należy jednak zaznaczyć, że nie ma obecnie instytucji, które zakazywałyby lub sugerowałyby zdecydowane ograniczenie spożycia oleju palmowego¹³.

Z drugiej strony uprawa i wykorzystanie oleju palmowego było przez ostatnie lata przedmiotem krytyki ze strony niektórych organizacji pozarządowych i proekologicznych, jak również wielu konsumentów. Kluczowym argumentem przeciwników oleju palmowego jest wpływ pozyskiwania oleju palmowego na środowisko naturalne¹⁴. **Przez wiele lat plantacje palmy olejowej były tworzone w sposób nie zrównoważony**, co przyczyniło się do wycinki tysięcy hektarów lasów tropikalnych, służących jako schronienie dla licznych gatunków zwierząt. Wzmocniona produkcja ➔

WYKRES 1.

**PORÓWNANIE WYDAJNOŚCI WYBRANYCH
ROŚLIN OLEISTYCH**

Roczna efektywność produkcji oleju [ton/hektar]

Soja 0,52

Palma kokosowa 0,77

Ślonecznik 0,86

Rzepak 1,33

Palma olejowa 3,69

- oleju palmowego, mająca na celu maksymalizację zysków, doprowadziła do znacznego zubożenia różnorodności biologicznej w rejonach świata, gdzie plantacje palmy olejowej zajmowały duże przestrzenie – głównie w Indonezji i Malezji¹⁵. Pozostałe zarzuty przeciwników stosowania oleju palmowego wiążą się z kwestiami takimi jak prawa pracowników plantacji, transparentność procesu produkcji oraz gospodarka odpadami¹⁶.

Dyskusja na temat potencjalnych sposobów zaradzenia ww. problemom doprowadziła do częściowego bojkotu oleju palmowego zarówno przez niektórych producentów, jak i przez pewną grupę konsumentów. Równocześnie zaczęto rozważać alternatywne możliwości oraz analizować, w jaki sposób takie rozwiązania wpłynęłyby na środowisko naturalne, różnorodność biologiczną i światową gospodarkę. W wyniku prowadzonych badań ustalono, że zastąpienie oleju palmowego innymi rodzajami olejów mogłoby mieć bardzo negatywne skutki^{10,17,18,19}. **Olej palmowy ma wysoką produktywność w przeliczeniu na hektar, w związku z czym zastąpienie go wzmożoną produkcją innych typów olejów roślinnych, takich jak olej słonecznikowy, rzepakowy, kokosowy czy sojowy, wymagałoby wygospodarowania dodatkowej powierzchni rolnej,** często w krajach o wysokiej różnorodności biologicznej. Zwiększone zapotrzebowanie na nowe arealy pod uprawę wiązałoby się ze znacznym wzrostem emisji dwutlenku węgla oraz kolejnymi zmianami w środowisku – należy pamiętać, że zmiana zapotrzebowania na oleje prawdopodobnie nie spowodowałaby spadku ilości upraw w krajach klimatu równikowego i podrównikowego, a tylko doprowadziła do zmiany formy plantacji. Co więcej, uniwersalność oleju palmowego i jego właściwości fizykochemiczne nie pozwalają na zastąpienie go w niektórych z zastosowań przez inne oleje.

To stanowisko zostało poparte przez niektóre ze światowych organizacji proekologicznych, w tym przez Międzynarodową Unię Ochrony Przyrody (IUCN)⁵ oraz Światowy Fundusz na rzecz Przyrody (WWF)²⁰. **Organizacje te jednoznacznie wskazują na negatywny wpływ zastępowania oleju palmowego przez inne typy olejów roślinnych oraz popierają produkcję oleju palmowego w sposób zrównoważony, czyli taki, który minimalizuje negatywny wpływ na środowisko naturalne.** W tym celu wspierają one działalność Stowarzyszenia na Rzecz Zrównoważonego Przetwórstwa

Oleju Palmowego – RSPO (*the Roundtable on Sustainable Palm Oil*) – organizacji, która zajmuje się ustalaniem i wdrażaniem norm koniecznych do uzyskania certyfikacji¹⁶. Certyfikowany olej palmowy to taki, który wytwarza się z zachowaniem standardów, takich jak przejrzystość procesu produkcji, zgodność z lokalnym prawem oraz przestrzeganie praw pracowników. Ponadto certyfikacja zobowiązuje plantatorów do utrzymania płynności finansowej oraz do ciągłego ulepszania procesów produkcji i odpowiedzialności za ochroną środowiska i zasobów naturalnych, a także za zrównoważony rozwój plantacji. RSPO zostało założone w 2004 r. i od tego czasu zrzesza wiele firm wykorzystujących olej palmowy w swoich produktach. Poziomy użytkownika certyfikowanego oleju palmowego przez poszczególne firmy (w skali globalnej) można śledzić przy użyciu narzędzia WWF *Palm Oil Buyers Scorecard*, opracowanego przez WWF²¹.

Polska jest jedną z największych gospodarek regionu, a co za tym idzie również jednym z głównych konsumentów oleju palmowego w tej części Europy. Celem niniejszego raportu jest przedstawienie danych dotyczących zużycia oleju palmowego w Polsce w 2019 r. (analogicznie do raportu przygotowanego za 2017 r.) oraz oszacowanie poziomu certyfikowanego oleju palmowego, który trafia na nasz rynek. Raport został sporządzony przez firmę Frost & Sullivan w ramach działań grupy „Narzędzie” w Polskiej Koalicji na rzecz Zrównoważonego Oleju Palmowego (PKZOP) i jest kontynuacją raportu przygotowanego przez tę samą firmę w styczniu 2019 r.¹⁷ ●

Metodologia

W przeprowadzonym badaniu wzięto pod uwagę olej palmowy stosowany w trzech kategoriach produktów: żywność; chemia użytkowa i kosmetyki; biopaliwa, pasze i pozostałe zastosowania.

Najbardziej różnorodną kategorią jest żywność, w której skład wchodzi olej palmowy i jego pochodne używane w margarynach i kremach do smarowania, pieczywie i innych wyrobach piekarniczych, ciastkach, czekoladzie, lodach oraz w chipsach, frytkach i innych stonych przekąskach. W kategorii chemii i kosmetyków uwzględniono olej palmowy i jego pochodne używane do produkcji mydeł, płynów do kąpieli, szamponów, chemii użytkowej oraz wszystkich innych produktów konsumenckich, w których zawarte są środki powierzchniowo czynne, bazujące na oleju palmowym i jego pochodnych. W ostatniej kategorii wzięto pod uwagę zbiorczo pasze dla zwierząt, biopaliwa, zastosowania przemysłowe i inne zastosowania, nienależące do żadnej z wyżej wymienionych kategorii. Warto dodać, że w przypadku biopaliw przyjęty został (w 2018 r.) unijny plan stopniowego wycofania importu oleju palmowego na potrzeby tego zastosowania²². Podsumowanie wszystkich głównych zastosowań oleju palmowego zostało przedstawione na **wykreście 2**.

Pierwszym celem badania było oszacowanie całkowitej ilości oleju palmowego, który jest zużywany lub konsumowany w Polsce. Olej palmowy i jego pochodne trafiają do Polski zarówno pod postacią surowca, jak i w formie ukrytej, czyli jako składniki gotowych produktów importowanych do kraju. W pierwszej kolejności analizie poddano import surowca. Podob-

nie jak w przypadku raportu dotyczącego zużycia oleju palmowego w Polsce w 2017 r., dane dotyczące importu, eksportu i produkcji surowców oraz produktów końcowych pozyskano z opracowań Głównego Urzędu Statystycznego (GUS)²³. Dane dotyczące importu i eksportu oleju palmowego i jego pochodnych (produkcja krajowa jest równa zeru) są publikowane w systemie miesięcznym i poddawane ewentualnej korekcie na koniec roku kalendarzowego.

Zużycie oleju palmowego w postaci surowca zostało obliczone jako różnica pomiędzy importem a eksportem. W przypadku obliczeń dotyczących ilości oleju palmowego który jest importowany do Polski w postaci ukrytej (w produktach), również wzięto pod uwagę dane GUS dotyczące importu poszczególnych typów produktów zawierających olej palmowy. W przypadku niektórych podkategorii konieczne było zsumowanie wielu serii danych a dla zachowania możliwości porównania wyników z danymi za 2017 r., wzięto pod uwagę te same serie danych. Szczegółowy opis każdej z podkategorii znajduje się w poprzednim raporcie.

Z kolei, aby ocenić ilość oleju palmowego, który trafia do Polski w produktach, dla każdej z podkategorii użyto wskaźników uśredniających procentowy udział oleju palmowego dla każdego z produktów wchodzących w skład podkategorii. Wskaźniki – opracowane w poprzednim raporcie¹⁷ – uwzględniają udział rynkowy produktów zawierających olej palmowy, średni masowy udział oleju w jednej jednostce produktu oraz inne uwarunkowania związane z lokalną charakterystyką produktów. W porównaniu do 2017 r., ➔

WYKRES 2.

ZASTOSOWANIA OLEJU PALMOWEGO Z PODZIAŁEM NA KATEGORIE PRODUKTÓW¹⁷

Żywność

Margaryny i kremy do smarowania
Pieczywo i wyroby piekarnicze
Ciastka
Czekolady i wyroby czekoladowe
Lody
Chipsy
Frytki i słone przekąski

Chemia i kosmetyki

Mydła
Płyny do kąpieli
Szampony
Inne kosmetyki
Środki powierzchniowo czynne używane w chemii domowej

Pozostałe zastosowania

Pasze dla zwierząt
Biopaliwa (ograniczenia dla państw UE)
Inne zastosowania przemysłowe
Inne zastosowania, np. dla przemysłu farmaceutycznego

➔ wzięto również pod uwagę wycofanie się niektórych producentów z wykorzystywania oleju palmowego – chociaż wpływ na ostateczny rezultat był nieznaczny. Wolumen oleju palmowego pochodzącego z importu surowca oraz wolumen oleju palmowego pochodzącego z importu produktów zawierających olej palmowy zostały do siebie dodane. Następnie od wyniku odjęto wielość eksportu produktów zawierających olej palmowy, która została obliczona w analogiczny sposób, co import. W obliczeniach nie uwzględniono produktów wyprodukowanych w danym roku, które pozostały niesprzedane.

Drugim celem raportu było oszacowanie procentowego udziału oleju palmowego certyfikowanego w całości oleju palmowego w Polsce. W przeprowadzonym badaniu za certyfikowany olej palmowy uznano jedynie olej palmowy, który posiada certyfikację RSPO (*the Roundtable on Sustainable Palm Oil*). System certyfikacji RSPO obejmuje różne rodzaje i poziomy certyfikacji, do których zaliczyć można *segregated*, *book&claim* oraz *mass balance*, a ich opisy można znaleźć na stronach internetowych RSPO¹⁶. Na potrzeby tego raportu, pod uwagę wzięte zostały łańcuchy dostaw typu *segregated* oraz *mass balance*.

Szczegółowe obliczenia zostały przeprowadzone osobno dla dwóch z trzech głównych kategorii, tj. dla żywności oraz dla chemii i kosmetyków. Poziom certyfikacji oleju palmowego dla zastosowań w trzeciej kategorii, czyli w biopaliwach, paszach, przemyśle i innych zastosowaniach, został oszacowany na podstawie wyników z innych krajów europejskich – z powodu małej dostępności danych dla Polski. Kategorię żywności podzielono na podkategorie, analogicznie jak podczas obliczania całkowitego wolumenu oleju palmowego w Polsce. W każdej podkategorii przeanalizowano udziały rynkowe największych graczy i zadeklarowany przez nich poziom certyfikacji. Deklaracje pochodziły z ankiety przeprowadzonej wśród członków Polskiej Koalicji na rzecz Zrównoważonego Oleju Palmowego, danych globalnych udostępnianych przez WWF (wspomniany wcześniej *WWF Palm Oil Buyers Scorecard*²¹), indywidualnych deklaracji opublikowanych przez producentów na ich stronach internetowych oraz bezpośrednich rozmów z uczestnikami rynku. Wstępne wyniki dla poszczególnych sektorów zostały skonfrontowane z danymi z handlu zagranicznego i poddane odpowiedniej

korekcie. Wzięto również pod uwagę sytuacje, gdy producent był przypisany do więcej niż jednej kategorii.

Dane przedstawione w raporcie są jedynie danymi szacunkowymi i mogą się nieznacznie różnić od rzeczywistych wartości. Wynika to między innymi z tego, że niektóre z koncernów korzystających z oleju palmowego nie prowadzą analizy wykorzystania oleju palmowego na poziomie krajowym, a jedynie regionalnym lub globalnym. Ponadto w badaniu wzięto pod uwagę szczegółowe dane dla największych producentów, podczas gdy w przypadku mniejszych graczy wartości zostały uśrednione bądź oszacowane. Dodatkowo nie wszystkie firmy udostępniają informacje dotyczące zawartości oleju palmowego certyfikowanego w swoich produktach. Jednocześnie jednak dane pochodzące z deklaracji złożonych przez poszczególne firmy zostały zweryfikowane przez analizę certyfikacji na poziomie koncernów (dane globalne) i branż oraz danych z handlu zagranicznego, a także uzupełnione informacjami pochodzącymi z innych źródeł wtórnych oraz od graczy działających na różnych etapach łańcucha dostaw. ●

Zmiany w konsumpcji oleju palmowego w Polsce

Import oleju palmowego do Polski w postaci surowca rośnie niemalże rokrocznie i w 2019 r. wyniósł ponad 280 tysięcy ton. Dla porównania, w 2018 r. import ukształtował się na poziomie niecałych 266 tysięcy ton, a rok wcześniej niecałych 253 tysiące ton. W rezultacie importu oleju palmowego do Polski wzrost o 5,4% w latach 2018-19 i 5,2% w latach 2017-18.

Dane dotyczące wielkości importu oleju palmowego do Polski przedstawiono na **wykresie 3**.

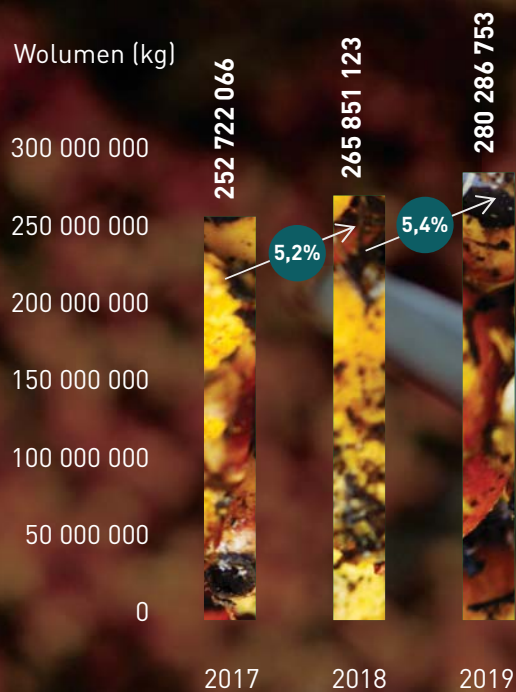
W ostatnich latach nieznacznie zmieniła się również struktura importu w podziale na kraje – Niemcy i Holandia pozostają głównymi eksporterami oleju palmowego do Polski. Zarówno w 2017 r., jak i w 2019 r., z tych dwóch krajów importowano do Polski ponad 89% z całkowitej ilości oleju palmowego. Co ciekawe, w ciągu dwóch ostatnich lat import z Niemiec utrzymywał się na stałym poziomie (nieznaczny spadek ze 156 tysięcy ton w 2017 r. do 153 tysięcy ton w 2019 r.), za to import z Holandii zdecydowanie wzrósł – o 43% w skali dwóch lat (wzrost z 69 tysięcy ton w 2017 r. do 98 tysięcy ton w 2019 r.). Jest to trend odwrotny do obserwowanego w latach 2012-2017,

kiedy znacząco wzrósł import oleju palmowego z Niemiec, podczas gdy import z Holandii utrzymywał się na stałym poziomie. Warto przy tym zaznaczyć, że olej palmowy, który przybywa do Polski z Niemiec, często był wcześniej importowany przez Niemcy właśnie z Holandii. W przypadku pozostałych krajów eksportujących olej palmowy do Polski, odnotowano niewielkie zmiany w porównaniu do 2017 r. Włochy i Dania zajmują dwa kolejne miejsca w klasyfikacji eksporterów oleju palmowego do Polski, przy wolumenie odpowiednio 15 tysięcy ton i 6 tysięcy ton. Import oleju palmowego bezpośrednio z krajów producenckich, czyli z Indonezji i Malezji, kształtuje się w Polsce na minimalnym poziomie. Dane dotyczące importu oleju palmowego do Polski przedstawiono na **wykresie 4**.

Jednocześnie warto zauważyć, że wzrost eksportu oleju palmowego z Polski. O ile w 2017 r. Polska eksportowała niecałe 3 tysiące ton oleju palmowego pod postacią surowca, w 2019 r. eksport wyniósł 5 tysięcy ton. Jak można łatwo zauważyć, wartości te są bardzo niskie w porównaniu z importem. Równocześnie warto podkreślić, że choć wzrost importu oleju palmowego do Polski jest znaczący, to nie przewyższa sumarycznego wzrostu importu olejów rzepakowego, sojowego i kokosowego w latach 2004-2019. Może to sugerować, że w Polsce zwiększył się popyt na oleje roślinne w ogóle, a nie tylko na olej palmowy. ➔

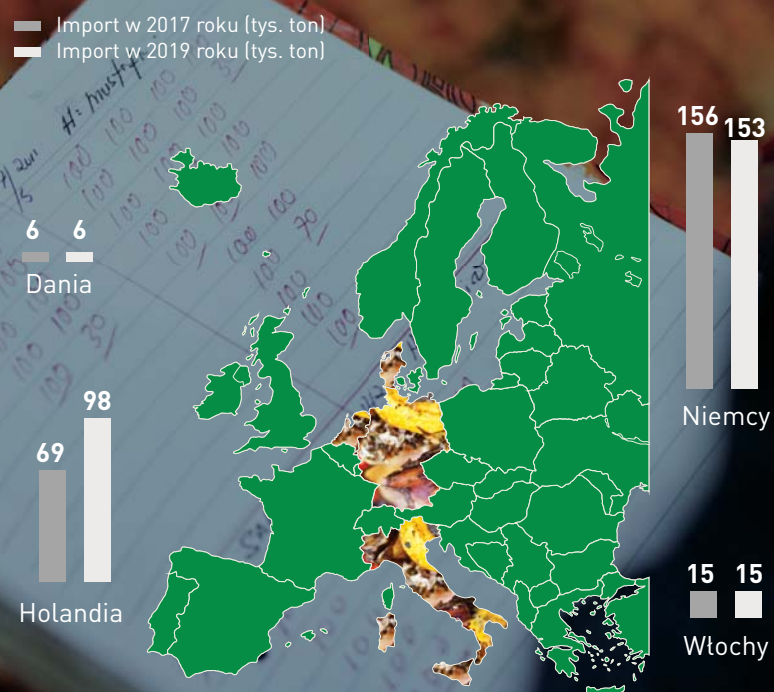
WYKRES 3.

**IMPORT OLEJU PALMOWEGO DO POLSKI
W POSTACI SUROWCA, 2017-2019 R.²³**

WYKRES 4.

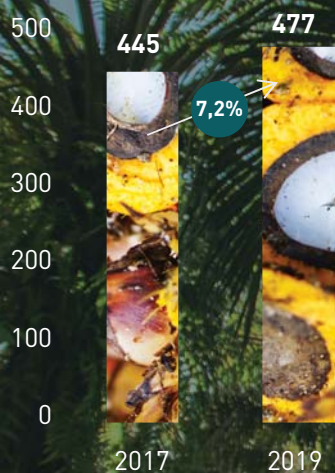
**IMPORT OLEJU PALMOWEGO DO POLSKI
Z PODZIAŁEM NA KRAJE, 2017-2019 R.**

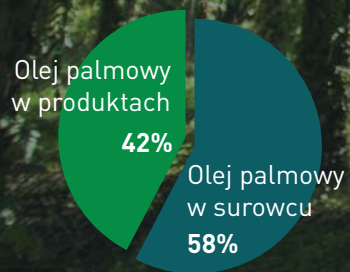
WYKRES 5.

IMPORT OLEJU PALMOWEGO DO POLSKI, 2017-2019 R.

Całkowity import oleju palmowego do Polski,
2017-2019 (tys. ton)

Import oleju palmowego
w Polsce, 2019

- ➔ W porównaniu do 2017 r. nastąpił wzrost importu prawie wszystkich kategorii produktów, które zawierają olej palmowy. W największym stopniu wzrósł import lodów (o 32%) oraz frytek (o 30%), a jedyną podkategorią, w której zanotowano spadek są szampony (o 3%). Oznacza to, że wzrósł także import oleju palmowego do Polski w postaci ukrytej. Według szacunków, w 2019 roku do Polski sprowadzono niecałe 202 tysiące ton oleju palmowego. Założono przy tym, że udział oleju palmowego w poszczególnych produktach importowanych do Polski nie zmienił się na poziomie danej branży, a ewentualne zmniejszenie zużycia (spowodowane np. odejściem od oleju palmowego przez niektóre firmy) zostało zniwelowane przez wzrost zapotrzebowania na olej palmowy u innych producentów. W rezultacie import oleju palmowego pod postacią surowca jest niewiele wyższy niż import oleju palmowego zawartego w produktach – stosunek masowy wynosi odpowiednio 58% do 42%, co jest zrozumiałe ze względu na duży udział importu w niektórych branżach w Polsce.

Nie uwzględniając eksportu, całkowita ilość oleju palmowego, która została zaimportowana na nasz rynek w 2019 r. wyniosła niecałe 477 tysięcy ton. Dla porównania, w 2017 r. było to 445 tysięcy ton, co oznacza, że w ciągu dwóch lat import wzrósł o 7,2%. Szacuje się, że w 2019 r. około 79 tysięcy ton oleju palmowego zostało z Polski wyeksportowane pod postacią produktów. W rezultacie, w 2019 r. w Polsce wykorzystano około **398 tysięcy ton oleju palmowego**, czyli o 25 tysięcy ton więcej niż w 2017 r. Oznacza to, że przy niewielkiej zmianie w liczbie ludności, zużycie na mieszkańca wzrosło. Należy przy tym pamiętać, że zastosowanie oleju palmowego i jego pochodnych nie ogranicza się do dóbr konsumenckich. Podsumowanie danych dotyczących importu oleju palmowego do Polski przedstawiono na **wykresie 5.** ●

Poziom certyfikowanego oleju palmowego w Polsce

Certyfikacja oleju palmowego ma na celu poprawę warunków, w których wytwarzany jest olej palmowy i w konsekwencji zminimalizowanie negatywnych skutków środowiskowych, jakie niesie ze sobą jego produkcja. W związku z tym, że większość surowca trafia do Europy Środkowo-Wschodniej zaledwie przez kilka portów morskich, nie jest zaskoczeniem, że udział certyfikowanego oleju palmowego w Polsce nie odbiega znacząco od pozostałych krajów regionu.

Obliczenia dotyczące poziomu certyfikacji zostały przeprowadzone osobno dla każdej z głównych kategorii zastosowań tego surowca. Około 40% oleju palmowego wykorzystywanego w Polsce znajduje zastosowanie w żywności, 32% w chemii i kosmetykach, a pozostałe 28% w paszach, biopaliwach (minimalny udział w całości wykorzystania oleju palmowego w Polsce), zastosowaniach przemysłowych i innych zastosowaniach nieujętych w żadnej z kategorii.

Najwyższy poziom zastosowania oleju palmowego certyfikowanego odnotowano dla żywności – szacuje się, że 78% oleju palmowego konsumowanego

w Polsce poddano certyfikacji. Jest to podobny poziom do wyników innych krajów Unii Europejskiej, np. w 2017 r. w Niemczech aż 85% oleju palmowego w żywności pochodziło z certyfikowanych upraw. Do tak wysokiego udziału oleju palmowego certyfikowanego na polskim rynku przyczyniły się nie tylko duże, globalne marki (wiele z nich od lat pracuje nad zwiększeniem udziału certyfikowanego oleju palmowego w procesach produkcyjnych), ale również mniejsi producenci. Wśród polskich przedsiębiorców daje się zauważyć wzrost zainteresowania certyfikowanym olejem palmowym. Co więcej, niektórzy producenci już osiągnęli poziom 100% certyfikacji w swoich łańcuchach dostaw oleju palmowego. Z kolei w kategorii chemii i kosmetyków udział oleju palmowego certyfikowanego wyniósł 57%. Należy zaznaczyć, że w przypadku tej kategorii, olej palmowy ma bardzo długą historię zastosowania i – obok oleju kokosowego – jest jednym z najczęstszych substratów używanych do produkcji środków powierzchniowo czynnych, które są głównymi składnikami aktywnymi w kosmetykach i chemii domowej.

Produkty z kategorii żywności oraz chemii i kosmetyków trafiają bezpośrednio do odbiorcy indywidualnego. W przypadku trzeciej kategorii, która w sposób zbiorczy ujmuje pasze, biopaliwa, zastosowania przemysłowe oraz inne zastosowania, konsument indywidualny nie jest odbiorcą →

➔ produktów, co pozwala przypuszczać, że presja na certyfikację w tych obszarach jest mniejsza. Taki obraz wyłania się np. z badań rynku niemieckiego, gdzie dla tej kategorii poziom certyfikacji wynosi 26-27%⁹. W Polsce, w obliczu niewielkiej ilości ogólnodostępnych danych dotyczących certyfikacji oleju palmowego dla produktów zebranych w trzeciej kategorii, należy przypuszczać, że poziom certyfikacji oscyluje w granicach 15-30%, czyli znacznie niżej, niż w pozostałych dwóch kategoriach produktów. Udział oleju palmowego certyfikowanego przedstawiono na **wykresie 6**.

Uwzględniając ww. kwestie, całkowity poziom oleju palmowego certyfikowanego w Polsce oszacowano na około 55%. Zarówno wynik ogólny, jak i wyniki dla poszczególnych kategorii w Polsce są zbliżone do pozostałych krajów Unii Europejskiej. Przykładowo, w Holandii jest to 88%, w Wielkiej Brytanii 75%, w Danii 65% a w Hiszpanii 44%²⁴ – jednakże w każdym z tych krajów różnorodnie definiuje się produkty uwzględnione w badaniach. Szacuje się, że w 2019 r. 86% importu oleju palmowego do Unii Europejskiej stanowił olej palmowy uprawiany w sposób zrównoważony (wliczając model *book&claim*, który nie był uwzględniony w niniejszym badaniu)²⁵, w tym około 64% importu stanowił olej palmowy certyfikowany na poziomie *segregated* i *mass balance*. Co więcej, historycznie wyższy udział oleju palmowego certyfikowanego w całości importu odnotowuje się dla Holandii i Niemiec (w dominującej mierze z tych krajów olej palmowy trafia do Polski), a niższy dla krajów południa Europy, np. Włoch. Sytuacja na europejskim rynku certyfikowanego oleju palmowego jest bardzo dynamiczna, na co wskazuje coroczny, znaczący wzrost poziomu certyfikacji. Warto zaznaczyć, że w Polsce społeczne postrzeganie udziału oleju palmowego certyfikowanego w całości oleju palmowego jest niższe, niż szacowany poziom, na który wskazuje niniejsza analiza. Podczas spotkania Polskiej Koalicji na rzecz Zrównoważonego Oleju Palmowego w czerwcu 2020 r. przeprowadzono ankietę wśród przedstawicieli firm i organizacji zrzeszonych w koalicji. Aż 44% respondentów wskazało zakres 20-50% jako prawdopodobny poziom oleju palmowego certyfikowanego w Polsce; 31% ankietowanych wskazało zakres poniżej 20%; tylko 16% wybrało zakres 50-60%. •

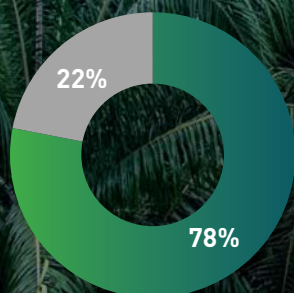

WYKRES 6.

UDZIAŁ CERTYFIKOWANEGO OLEJU PALMOWEGO W POLSCE WG KATEGORII PRODUKTÓW, 2019 R.

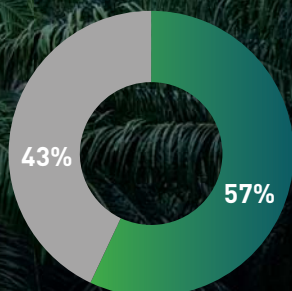
w żywności

40% całości rynku

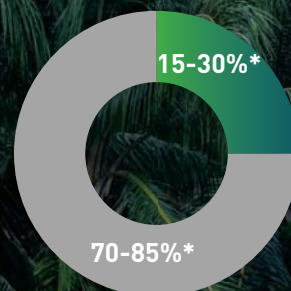
w chemii i kosmetykach

32% całości rynku

w innych zastosowaniach

28% całości rynku

Bez certyfikacji
Certyfikowany

*dane szacunkowe

~55% certyfikowanego oleju w całości rynku

Podsumowanie

Podobnie jak w ubiegłych latach, import oleju palmowego do Polski rośnie. Od 2016 r. import oleju palmowego w surowcu wzrasta o 5-6% w skali roku. Podobnie kształtuje się wzrost importu oleju palmowego w produktach.

W 2019 r. do Polski trafiło 280 tysięcy ton oleju palmowego w surowcu i około 202 tysiące oleju palmowego w postaci ukrytej. Po pomniejszeniu o wolumen eksportu surowca, całkowite zużycie oleju palmowego w 2019 r. w Polsce wyniosło 477 tysięcy ton, czyli o 7,2% więcej niż w 2017 r. Z kolei po uwzględnieniu szacunkowej objętości oleju palmowego eksportowanego w postaci ukrytej, oszacowano, że na polskim rynku zostało zużyte około 398 tysięcy ton oleju palmowego. Wzrosło również zużycie oleju palmowego w przeliczeniu na mieszkańca.

Najwyższy udział oleju palmowego certyfikowanego notuje się dla kategorii żywności – wynosi on około 78%. Ten segment odpowiada za około 40% całkowitego popytu na olej palmowy w Polsce. Dla kategorii chemii i kosmetyków poziom oleju palmowego certyfikowanego wynosi około 57%, przy czym ten sektor odpowiada za około 32% całkowitego popytu na olej palmowy. Na poziomie całego rynku, udział oleju palmowego certyfikowanego w Polsce szacuje się na 55%, jest to jednak wartość przybliżona.

Warto zauważyć, że poziom certyfikacji jest tym wyższy, im bliżej konsumenta znajduje się dany segment. W przypadku żywności, indywidualni nabywcy zwracają większą uwagę na to, czy dany produkt został wyprodukowany w sposób zrównoważony. Mniejszą uwagę przywiązują zaś do certyfikacji w obszarze chemii i kosmetyków – po części dlatego, że środki powierzchniowo czynne bazujące na oleju palmowym są wszechobecne od wielu lat, a po części z powodu dość dużego przywiązania konsumenta do marki. W przypadku produktów, które nie trafiają bezpośrednio do odbiorców indywidualnych szacuje się, iż poziom oleju palmowego certyfikowanego jest zdecydowanie niższy. Reasumując, poziom certyfikacji oleju palmowego w Polsce nie odbiega znacząco od standardów Europy Zachodniej, w których udział oleju palmowego certyfikowanego w niektórych zastosowaniach kształtuje się na wysokim poziomie już od kilku lat temu.

Tematyka oleju palmowego i jego szkodliwości dla środowiska wywołuje w Polsce duże emocje i jest przedmiotem ożywionej dyskusji. Między innymi dzięki działalności Polskiej Koalicji na rzecz Zrównoważonego Oleju Palmowego idea zrównoważonej produkcji oleju palmowego, jako remedium na poważne zmiany środowiskowe, została zauważona, a dyskusja o tej trudnej kwestii staje się coraz bardziej merytoryczna. Polska jest na dobrej drodze aby osiągnąć ambitne cele dotyczące zwiększania udziału certyfikowanego oleju palmowego w rynku. ●

Literatura

- ¹ Palm Oil Production by Country in 1000 MT, Index Mundi & United States Department of Agriculture, <https://www.indexmundi.com/agriculture/?commodity=palm-oil>, 02/08/20
- ² Palm Oil Imports on the Rise Again, CBS, <https://www.cbs.nl/en-gb/news/2018/12/palm-oil-imports-on-the-rise-again>, 03/08/20
- ³ *Elaeisguineensis* (African oil palm), Invasive Species Compendium, CAB International, <https://www.cabi.org/isc/datasheet/20295#tosummaryOfInvasiveness>, 03/08/20
- ⁴ Palm oil vs palm kernel oil: What's the difference?, Malaysia Kini, <https://www.malaysiakini.com/knowmypalmoil/480694>, 03/08/20
- ⁵ Palm Oil and Biodiversity, The International Union for Conservation of Nature (IUCN), <https://www.iucn.org/resources/issues-briefs/palm-oil-and-biodiversity>, 03/08/20
- ⁶ World Population Prospects: The 2017 Revision, United Nations, https://population.un.org/wpp/Publications/Files/WPP2017_Volume-I_Comprehensive-Tables.pdf, 03/08/20
- ⁷ Salawitch R.J., Canty T.P., Hope A.P., Tribett W.R., Bennett B.F., Paris Climate Agreement: Beacon of Hope, Springer Climate, <https://doi.org/10.1007/978-3-319-46939-3>, 2017
- ⁸ Oberle B., Bringezu S., Hatfield-Dodds A., Hellweg S., Schandl H., Clement J. et al, Global Resources Outlook 2019, United Nations Environment, 2019
- ⁹ Forum Nachhaltiges Palmöl, <https://www.forumpalmoel.org/>, 20/12/18
- ¹⁰ WWF Deutschland, Auf der Ölspur – Berechnungen zu einer palmölfreieren Welt, 2016
- ¹¹ Kadandale S., Marten R., Smith R., The palm oil industry and noncommunicable diseases, Bulletin of the World Health Organization, 2019;97:118-128, doi: <http://dx.doi.org/10.2471/BLT.18.220434>
- ¹² Zglińska K., Tłuszcz palmowy – mity i fakty, Centrum Dietetyczne Online, Narodowe Centrum Edukacji Żywnościowej, <https://ncez.pl/abc-zywienia-/fakty-i-mity/tluszcz-palmowy-----mity-i-fakty>, 04/08/20
- ¹³ Kwestie Zdrowotne, Polska Koalicja ds. Zrównoważonego Oleju Palmowego, <http://olejpalnowy.com/kwestie-zdrowotne/>, 04/08/20
- ¹⁴ The social and environmental impact of palm oil, Green Palm Sustainability, <https://greenpalm.org/about-palm-oil/social-and-environmental-impact-of-palm-oil>, 04/08/20
- ¹⁵ The effects of palm oil, Orangutan Foundation International, <https://orangutan.org/rainforest/the-effects-of-palm-oil/>, 04/08/20
- ¹⁶ RSPO Certification, Roundtable on Sustainable Palm Oil, <https://rspo.org/certification>, 04/08/20
- ¹⁷ Wpływ konsumpcji oleju palmowego w Polsce na globalne środowisko naturalne i analiza możliwości jego zastąpienia przez inne oleje roślinne, raport Frost & Sullivan dla Fundacji WWF Polska, 2019
- ¹⁸ Keller E., Palm reading: Should we buy or boycott products containing palm oil?, WWF UK Blog, <https://blogs.wwf.org.uk/blog/green-sustainable-living/green-sustainable-living-food/palm-reading-should-we-buy-or-boycott-products-containing-palm-oil/>, 05/08/20
- ¹⁹ Fassler J., Giving Up Palm Oil Might Actually Be Bad for the Environment, Smithsonian Magazine, <https://www.smithsonianmag.com/science-nature/giving-up-palm-oil-might-actually-be-bad-environment-180958092/>, 05/08/20
- ²⁰ Palm Oil, World Wide Fund for Nature, https://www.panda.org/our_work/our_focus/food_practice/sustainable_production/palm_oil, 05/08/20
- ²¹ Palm Oil Buyers Scorecard, World Wide Fund for Nature, <https://palmoilscorecard.panda.org/>, 05/08/20
- ²² Keating D., EU Labels Biofuel From Palm Oil As Unsustainable, Bans Subsidies, Forbes Magazine, <https://www.forbes.com/sites/davekeating/2019/03/14/eu-labels-biofuel-from-palm-oil-as-unsustainable-bans-subsidies/#70bd04e9c9da>, 05/08/20
- ²³ Główny Urząd Statystyczny, <https://stat.gov.pl/>, 01/06/20
- ²⁴ 74% of palm oil used by the European food industry is sustainable, European Sustainable Palm Oil, <https://techpress.es/en/el-74-del-aceite-de-palma-empleado-en-europa-es-sostenible/>, 09/08/20
- ²⁵ Latest data shows 86% of palm oil imported to Europe sustainable, The Sustainable Trade Initiative, <https://www.idhsustainabletrade.com/news/latest-data-shows-86-of-palm-oil-imported-to-europe-sustainable/>, 10/09/20

POLSKA KOALICJA
DS. ZRÓWNOWAŻONEGO

oleju palmowego

 olejpalmany.com

 sekretariat@olejpalmany.com